

Het Oogheelkunde project in Oloonkolin (Kenia) Kenniss voor Kennis met een “win-win” aspect

Op 4 maart 2016 is er een medisch team, waaronder twee oogartsen van Stichting SLAH (dr. Ton Smit en dr. Alex Rulo, beide werkzaam bij Oogziekenhuis Zonnestraal), naar Oloonkolin gereisd om samen met enkele lokale specialisten van het Keniaanse Ministry of Health Trans Mara West Hospital oogheelkundige zorg te verlenen.

Het resultaat van dit project: 400 patiënten gescreend; 140 opgenomen en behandeld; 78 cataractoperaties uitgevoerd; post-operatief resultaat: 99% zichtverbetering; een aanmerkelijke kwaliteitsverbetering geleverd aan het lokale het team. Een resultaat waar we enorm trots op zijn. Het was ontroerend om te zien hoe dankbaar de mensen waren. Sommigen van hun kwamen van heel ver, soms meer dan 4 uur rijden van het ziekenhuis. Ze werden in busjes vervoerd en na twee dagen opname en zorg weer naar huis gebracht. Verder is onder leiding van Chantal Westerhoff-de ruiter aan ruim 1500 mensen voorlichting over hygiëne gegeven. Onder andere is een team plaatselijke voorlichters opgeleid, die de andere inwoners zullen voorlichten.

In deze nieuwsbrief zal verslag gedaan worden van deze reis. Vooraf een korte beschrijving van de achtergrond bij dit bezoek.

Het oogzorgproject in Trans Mara (Kenia)

Door samenwerking met de stichting Oloonkolin en de SLAH is het initiatief ontstaan om oogheelkundige zorg te gaan verlenen in het Mara district in Kenia. Dr. Smit en Dr. Rulo zijn beide mede-bestuurslid van de Stichting Leer Anderen Helpen (SLAH). Deze stichting zet zich in voor oogheelkundige zorg voor minvermogende mensen in ontwikkelingslanden. De SLAH is al ruim 25 jaar actief in Indonesië en recent ook in andere landen, zoals Haïti en nu ook in Kenia. In ontwikkelingslanden is het doel voornamelijk gericht op het overdragen van kennis

De doelstelling is om de mensen in Trans Mara Kenya die blind of praktisch blind zijn als gevolg van cataract te opereren om zo het gezichtsvermogen weer terug te geven. Daarnaast wilden we onderzoeken of er in de toekomst mogelijkheden zijn om de nieuwe generatie Nederlandse oogartsen daar de klassieke chirurgische vaardigheden te leren en bij te houden, zoals de Manual Small Incision Cataract Surgery (MSICS) die in ontwikkelingslanden zoals Kenia nog op grote schaal wordt toegepast. Zo brengen wij kennis daar, maar ook weer terug in Nederland. Dit kan dan leiden tot een duurzame relatie in de toekomst die voor alle partijen gunstig is.

Tevens is er onder leiding van Chantal Westerhoff-De Ruiter, verpleegkundige in Nederland, uitgebreid aandacht besteed aan voorlichting op het gebied van hygiëne ter voorkoming van infecties.

De voorbereidingen

We hebben vanuit Nederland een operatie microscoop van Medical Workshop en 3 cataractsets mee kunnen nemen. Bausch en Lomb doneerden onder andere lenzen, custompacks en kunsttranen. Ook ondersteunden Oogziekenhuis Zonnestraal en de Stichting Zienderogen ons met leesbrillen. Daarnaast heeft Paul Bos ons geholpen via zijn bedrijf de benodigde oogheelkundige spullen in Kenia te krijgen. Het leverde enorm veel papierwerk op. Vooral door David Muthengi, onze lokale contactpersoon in Nairobi en Trans Mara, is veel voorbereidend werk verzet.

Wat wel van te voren gedaan kon worden door de Lokale specialisten waren uitgebreide screeningsprojecten in het gebied zelf. Daarmee waren cataract patiënten opgespoord en gemobiliseerd.

Tevens is er onder leiding van Chantal Westerhoff-De Ruiter, verpleegkundige in Nederland, uitgebreid aandacht besteed aan voorlichting op het gebied van hygiëne ter voorkoming van infecties. Chantal is hierbij ondersteund door Chris van Moorsel en door Yvonne Huizer van Dorcas.

De reis naar Oloonkolin

Vanaf Schiphol vertrok het team naar Kenia en de volgende ochtend arriveerden we in Nairobi. Het team uit Nederland bestond uit dr. Alex Rulo en dr. Ton Smit (beide oogartsen), Vivian Mutindi (anesthesie medewerker), Chantal Westerhoff (verpleegkundige) en Maikel Vermeer (optometrist). In Nairobi ontmoetten we David Muthengi, de manager van de Oloonkolin Foundation Kenya, die ons gedurende het verblijf uitstekend begeleidde en Naiyoma Michael, een lokale optometrist en vertegenwoordiger van het Trans Mara West Hospital. De reis van Nairobi naar Kilgoris nam een volle dag in beslag.

Na een gezamenlijke lunch vertrokken we richting Trans Mara. De reis voerde door het prachtige Keniaanse landschap. Onderweg namen we even de tijd voor een boottocht op Lake Naivasha, het enige zoetwatermeer in de Rift Valley, waar we in het gezelschap van een kolonie nijlpaarden en een grote hoeveelheid verschillende vogelsoorten van de vermoeiende reis konden bijkomen. Via de route door de Rift Valley kwamen we 's avonds aan in Nakuru voor de eerste overnachting. De volgende dag (zondag 6 maart) ging de reis verder naar het Trans Mara West Hospital waar de eerste patiënten al op ons zaten te wachten om de volgende dag te worden onderzocht en geopereerd. We werden welkom geheten door de manager en physician assistant van de oogkliniek van het ziekenhuis, dr. Lekuye, die ons ook voorstelde aan het lokale team waarmee we de volgende negen dagen zouden samenwerken.

Het ziekenhuis in Kilgoris

Het ziekenhuis in Kilgoris is een belangrijk ziekenhuis in de regio en heeft een verzorgingsgebied van 1,2 miljoen mensen. De oogheelkundige afdeling was door de Fred Hollows Foundation, een Australische stichting die zich inzet voor oogheelkundige hulp in ontwikkelingslanden, gefinancierd. Tevens sponsort deze stichting enkele oogprojecten per jaar daar.

Spreekuur en operaties in het Trans Mara West Hospital

De volgende dag startten we met het spreekuur en met de operaties. We hadden de beschikking over een operatiekamer met twee operatietafels. We konden daarom met twee oogartsen tegelijk opereren. Alfred, Kareku, Alex en Ton wisselden elkaar af met de operaties. We waren verrast over de vaardigheden en kwaliteit van opereren van Kareku en met name van Alfred. De algehele sfeer was er een van 'hakuna matata' (geen zorgen). De operaties begonnen pas laat in ochtend, maar dan werd er – vrolijk dansend op vrolijke gospelmuziek – in een verrassend hoog tempo doorgewerkt tot in de middag.

We hebben negen dagen in het ziekenhuis gewerkt. Ondanks een goed bezet team waren de dagen behoorlijk gevuld. Met busjes werden de mensen opgehaald uit de dorpen. Helaas bleek het niet iedereen duidelijk dat de reis naar het ziekenhuis slechts bedoeld was voor cataract patiënten. Van de 130 tevoren gescreende mensen kwamen er een 80-tal opdagen. De plekken van de andere 50 patiënten waren ingevuld door mensen die andere oogheelkundige aandoeningen hadden, van cornealittekens tot glaucoom tot refractieafwijkingen. Hier zagen we al een duidelijk punt voor verbetering, namelijk betere selectie van patiënten die vanuit hun dorp met het busje naar het ziekenhuis vervoerd werden. Nu bleken er mensen ingestapt zijn met oogheelkundige aandoeningen anders dan cataract terwijl een flink aantal met cataract waren thuisgebleven.

We zijn nog een middag oogheelkundige screening gaan doen in een nabij gelegen dorp en kregen zo een goede indruk van de manier waarop de mensen in de regio gevonden en gemobiliseerd moeten worden. De wegen zijn bijzonder slecht en het is niet mogelijk om harder dan 30 km/uur te rijden. Na een tocht van anderhalf uur kwamen we in een dorpje aan. Via het dorps hoofd en de CHW (Community Health Worker) worden de slechtzienden gemobiliseerd. Die kwamen naar het huisje waar we de mensen onderzochten nadat eerst een indruk van de visus verkregen was. We hadden de portable spleetlamp en de oogspiegel van de Slah bij ons en konden daarmee goed de screening doen. Wel goed om te ervaren hoe lastig het is om de juiste zorg op de juiste plek te krijgen. In totaal hebben we 78 patiënten geopereerd waarvan 76 mature cataracten en 2 cornea-perforaties met opheffen voorste oogkamer.

Post Operatief

Het was ontroerend om te zien en te horen hoe blij de mensen waren de dag na de operatie omdat ze weer konden zien. Veel mensen waren namelijk in een ernstig isolement geraakt door hun blindheid. De post operatieve controles waren verrassend goed. Alle operaties hadden een positief resultaat, met een duidelijk herstel van de visus, op een na (absoluut glaucoom gediagnostiseerd na de cataract operatie).

De dankbaarheid vanuit de dorpingen was merkbaar uit het tevredenheidsonderzoek dat is genomen tijdens de follow-up met een gemiddelde cijfer van 9,5. Het leven van deze mensen neemt een enorm positieve wending na een succesvolle operatie. "Er zijn echter veel meer mensen in de dorpen die door blindheid in hun hutjes hopeloos opgesloten zitten. Deze mensen dienen ook bereikt te worden zodat ze net als ons weer de wereld en hun kinderen en de kleinkinderen kunnen zien " merkten enkele dorpingen op die succesvol zijn geopereerd.

Postoperatief is er door Chantal veel aandacht besteed aan voorlichting over hygiëne en leefregels te voorkoming van postoperatieve complicaties zoals infectie. Ook heeft Stichting Oloonkolin de afgelopen jaren veel aandacht voor het brengen van schoon drinkwater en het verspreiden van voorlichtingen over hygiëne via scholen, kerkdiensten en bijeenkomsten in de nabij gelegen gezondheidscentra.

Deze maatregelen zijn zeer effectief geweest want er zijn bij de tot nu toe gecontroleerde patiënten tijdens de follow- up door onze lokale partners nog geen infecties gesignaleerd. Wonderlijk merkte onze lokale optometrist Maikel op: "Dit kan alleen betekenen hoe dankbaar en hoe goed de dorpingen begrijpen wat het belang is van goed zicht en hebben zich hierdoor

goed gehouden aan de voorlichtingen. Een kind baren is makkelijk maar ervoor zorgen dat is pas moeilijk. Het zelfde geldt voor je zicht en dat realiseren ze zich heel goed.”

De terugreis

Na tien dagen intensief te hebben gewerkt, begonnen we aan onze terugreis. 's Morgens hebben we nog diverse patiënten post-operatief onderzocht, 's middags reden we alweer door het prachtige landschap en langs de dorpjes waar de patiënten vandaan kwamen, richting Masai Mara National Reserve. Daar hebben we nog een avond en een ochtend rondgereden op zoek naar de “Big Five” waar dit park beroemd om is.

in Nairobi hadden we een gesprek aangevraagd bij de Fred Hollows Foundation. Verder zijn we een dag opgetrokken met een oogarts uit Nairobi die ons duidelijk en helder de noden van Kenia op oogheelkundig gebied uitlegde. We hebben daar ook zijn twee klinieken bezocht.

Het viel ons verder op dat er op organisatorisch gebied nog heel veel te doen is. Uitgebreide screeningsprogramma's zouden eigenlijk opgezet moeten worden. Niet alleen om cataract patiënten te bereiken, maar ook om refractie afwijkingen op te sporen, met name bij jonge kinderen. Onder andere door onze gesprekken in Nairobi kwamen we er achter dat dit een van de grootste problemen op oogheelkundig gebied in Kenia is. En de overheid is niet bij machte om dit allemaal alleen op te lossen.

Langzamerhand werd het ons steeds duidelijker welke hulp op oogheelkundig gebied in Kenia nodig is en op welke manier we dat het beste zouden kunnen gaan invullen.

Zondagochtend 20 maart was het team weer terug naar Nederland.

Het was niet mogelijk geweest deze mensen zo gelukkig te maken door hun zicht te verbeteren zonder de steun van onze donateurs, die we dan ook heel dankbaar zijn. Ook danken wij stichting SLAH voor hun steun, die cruciaal was om dit project mogelijk te maken. verder danken we ons team, zowel de Nederlandse leden ervan als de Keniaanse partners van het Keniaanse Ministry of Health, voor hun geweldige inzet om de mensen in Oloonkolin uitzicht op een goede toekomst te geven.

Voor het realiseren van het Oog zorg project danken wij in het bijzonder Stichting SLAH (hun steun was cruciaal om dit om dit project mogelijk te maken), Oogziekenhuis zonnestraal, AD-krant, hogeschool utrecht, stichting Zienderogen, Impulsis, De firma's Bausch & Lomb, Medical Workshop, Paul Bos en collector bus actie in Amersfoort (Volendammer Vishandel Nieuwland, Semanur Doner, Formido Hoogland, BikeFactory).

*Voor het realiseren van het project hygiëne voorlichting en educatie danken wij in het bijzonder Impulsis, De Protestantse Gemeente van **Hoogkarspel**-Lutjebroeken en Dorcus.*

www.stichtingoloonkolin.nl
Stichting Oloonkolin Kenya
IBAN NL04ABNA0568151216

